

Kadınların Nafaka Hakkını Yok Sayan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi Başkanı Ömer Uğur Gençcan Derhal İstifa Etmelidir; Etmeyorsa Görevden Alınmalıdır!

Ömer Uğur Gençcan'ın Aile Hukuku'ndan kaynaklı, özellikle de boşanma davalarına bakmakla görevli olan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin Başkanı olma sıfatıyla yaptığı açıklamalar, görevi ve yetkisi ile bağdaşmamakta, kadınların ulusal ve uluslararası hukuktan doğan kazanılmış haklarını hiçe saymakta ve cinsiyetçi yargı pratiklerini teşvik etmektedir.

16 Şubat 2019 tarihinde basında yer alan haberlere göre Gençcan, Karabük Barosu'nun düzenlediği bir toplantıda aşağıdaki vahim açıklamayı yaptı:

“Siz erkeklerin 80 senelik kazanılmış hakkını aldınız elinden. Ben hakimim, ben doğruyu söyleyeceğim. Ben vicdanıma göre karar vereceğim. Bayram değil seyran değil, süresize çevirdiler. Şimdi şefkatle bazı bildirileri yayınlayanlar var; ‘Süresiz olduğu doğru değil’. Sanki biz kandırıyoruz! Süresiz olmadığı hal tabii ki var. ‘Adam ölünce alamıyor.’ Tabii ki alamayacaksınız. Rahmetlinin mirasçuları sana mı verecek? Bak gördün mü, süreli işte... ‘Ölünce bitiyor.’ E tabii ki bitecek canım... ‘Yeniden evlenince bitiyor.’ E tabii ki bitecek. Sen elin adamıyla evlen, ben de sana ödemeye devam edeyim... Sen elin adamıyla gayri meşru yaşa, ben de sana her akşam içki parayı göndereyim... Var mı böyle bir şey? Bunları örnekleyerek ‘Bu sürelidir’ denilir mi ya. Tabii ki bitecek bu haller. Bu hale düşmezse, kocan ölmezse, kötü yola düşmezsen, evlenmezsen ölene kadar alıyorsun. Ben 1988’den bu yana bu nafakanın süresiz olmasını içime sindiremedim. Ben yatmışım biriyle sen de yatmışsın biriyle. Ben sana bir ömür boyu nafaka... Ben tükürdüm sen tükürdün. Bir ömür boyu nafaka. Böyle bir şey mi olur?”

Gençcan'ın sözleri, işgal ettiği koltuk nedeniyle yerel mahkemeler üzerinde baskı oluşturmaktadır. Yaptığı açıklamalar ile tarafsızlığını yitiren Ömer Uğur Gençcan derhal istifa etmelidir.

HMK 36/1 maddesi “*Hâkimin tarafsızlığından şüpheyi gerektiren önemli bir sebebin bulunması halinde, taraflardan biri hâkimi reddedebileceği gibi hâkim de bizzat çekilebilir*”. Maddenin b) fıkrası uyarınca bir hâkimin “*davada, iki taraftan birine veya üçüncü kişiye kanunen gerekmediği halde görüşünü açıklaması*” en önemli ret sebeplerinden biridir. Sayın Gençcan işini gücünü bırakmış, bir kişiye iki kişiye değil binlerce takipçili sosyal medya hesaplarıyla toplantı toplantı gezerek yürürlükteki yasaya karşı bu görüşlerini tüm topluma açıklamakta ve sadece kendi dairesindeki Yargıtay üyelerinin değil tüm hakimlerin ve tüm yargı mensuplarının etkilenmesine yol açmaktadır. Bunu yaparken de kadınları, kadın emeğini ve kadınların yaşam biçimini hakarete varan sözlerle aşağılayan bir üslup kullanmaktadır. Bu nedenlerle, artık tarafsızlığını yitirmiş bir hâkimin önüne gelecek hiçbir aile hukuku dosyasına bakmaması gerekir.

Gençcan'ın “içine sindiremediği” yoksulluk nafakası lütuf değil, yasal hakkımız...

Gençcan'ın, kadınları hak etmedikleri bir kazancın peşindeymiş gibi gösteren açıklamaları, gerçek olmaktan uzaktır. Yoksulluk nafakası, Medeni Kanun ile tanınan bir haktır. Medeni Kanun'un 175'inci maddesinde düzenlenen yoksulluk nafakasını, boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, diğer taraftan mali gücü oranında süresiz olarak isteyebilir. Maddede cinsiyet belirtilmemektedir, boşanma sırasında iki taraf da nafaka talep edebilmektedir. Yoksulluk nafakasının uygulamada daha çok kadınlara bağlanmasının nedeni, Türkiye'deki toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı kadın yoksulluğudur. Buna rağmen, birçok boşanma davasında kadınlar şiddetten bir an önce kurtulabilmek amacıyla hakkı ve ihtiyacı olduğu halde nafaka talep edememektedir. Birçok davada kadın çalıştığı için, geliri olduğu için, sosyal yardım aldığı için, bunlar geçinmesi için yeterli olmasa bile zaten nafaka alamamaktadır. Bütün bu engeller aşıлып kadına nafaka bağlansa bile, bağlanan nafaka genellikle asgari ücretin altında, 200-300 TL gibi son derece sembolik düzeylerde kalmaktadır.

Kaldı ki, Medeni Kanun'un 176'ıncı maddesi kadına herhangi bir gelir bağlandığında, miras kaldığında, kadın kayıtlı ya da kayıtsız çalışmaya başladığında, medeni nikahlı ya da fiilen başka biriyle yaşamaya başladığında ya otomatik olarak kendiliğinden ya da zaten mahkeme kararıyla kaldırılır. Ayrıca, erkeğin işsiz kalması, iflas etmesi ve benzeri durumlarda kadına bağlanan nafaka indirilebilir ya da kaldırılabilir. Yani bu nafaka, Gençcan'ın kamuoyunda yaratmaya çalıştığı algının aksine her koşulda "ömür boyu" değildir. Bu nedenle yoksulluk nafakasının her koşulda süresiz olduğu iddiası gerçek dışıdır. Üstelik mahkemeler tarafından belirlenen nafaka genellikle ödenmemekte, kadınlar nafakalarını alabilmek için sürekli mücadele etmek zorunda bırakılmaktadır. Pek çok örnekte ise erkeğin sırf nafaka ödememek için mal varlığını elden çıkardığı ve çalışıyor olmasına rağmen kendisini sigortasız gösterdiği görülmektedir. Nafaka, kamuoyunun önünde devamlı münferit örnekler üzerinden tartışılmakta, bu tekil mağduriyetlerin gerçek olup olmadığı dahi araştırılmaksızın milyonlarca kadının nafakasına göz dikilmekte ve kadın düşmanlığı körüklenmektedir. Her türlü eşitsizlik, cinsiyetçi politikalar ve ayrımcı yargı uygulamaları ile mücadele etmek zorunda bırakılan kadınların şimdi de nafaka hakkına el uzatılmaktadır. Üstelik bu müdahale, üst mahkeme olan ve ilgili davaları görüşen, karara bağlayan Yargıtay 2. Hukuk Dairesi'nin Başkanı tarafından da hukuka ve vicdana aykırı bir şekilde hoyratça devam ettirilmektedir.

Kadın erkek eşitliği sağlanmadan ve kadın yoksulluğu sona ermeden yoksulluk nafakasına dokunulamaz!

Kadınlar çocuk-yaşlı bakımı, yemek, ütü, bulaşık, temizlik ve benzeri işlerle ev ekonomisine en az erkekler kadar katkı sunmaktadır. Kadınlara bu işler nedeniyle istihdama hiç katılamamalarından, bunlar nedeniyle işten ayrılmak zorunda kalmalarından, boşanma sonrasında iş hayatına geri dönmelerinin önündeki engellerden kendileri sorumluymuş gibi davranılmakta ve yoksullukla hayatlarını sürdürmeleri beklenmektedir. Kadınlar parasızlıkla "terbiye edilerek" eşitlikten uzak ve şiddet dolu ilişkilere mahkûm edilmeye çalışılmakta, "paragöz" olarak itham edilerek sosyal olarak değersizleştirilmekte ve yoksullukla baş başa bırakılmakta, devamlı "kadınlıkları", "annelikleri", "namusları", "kocalarına yaraşır saygın eşler olup olmadıkları" sorgulanmaktadır. Kadının kanun önünde eşit bir birey olduğu yok sayılmaktadır. Kadınların ev içi ücretsiz emeğini görmezden gelenler ve "yan gelip yattıklarını" iddia edenler, kadınlara yönelik ayrımcılığın ve şiddetin meşrulaşmasından ve artmasından sorumludur.

Gençcan'ın Aile Hukuku'ndan sorumlu Yargıtay Dairesi'nin Başkanı sıfatıyla sarf ettiği "*Ben yatmışım biriyle sen de yatmışsın biriyle. 'Ben sana bir ömür boyu nafaka... (mı ödeyeceğim)'*" sözleri kendisinin aile ve evlilik kurumundan ne anladığını mı ifşa etmektedir? Evlilik ya da aile hayatında belli ki kendisine göre kadının ev içi emeği, çocuk bakımı sorumluluğu, çalışmadan geçen yılları, boşanıp çalışmaya kalksa çocuklarını bırakacağı kreşlerin yokluğu gibi kadınların yaşamak zorunda kaldığı hiçbir sorun yoktur.

Gençcan'ın, kadınların kendisini aldatan ya da kendisine fiziksel şiddet uygulayan eşine hakaret ettiği gerekçesiyle eşit kusurlu sayılarak maddi manevi tazminat alacaklarının gasp edilmesinde de sorumluluğu vardır. Şimdi de "*Ben tükürdüm sen tükürdün. Bir ömür boyu nafaka. Böyle bir şey mi olur?*" sözlerini sarf ederek eşit kusur bahanesiyle kadınların nafaka hakkının da kaldırılmasını istemektedir.

TBMM Boşanma Komisyonu Raporu hayata geçirilmeye çalışılıyor.

Talihsiz bir rastlantıyla Gençcan'ın Medeni Kanun'un kabulünün 93. yıl dönümünde yaptığı açıklamalar, 2016 yılında hazırlanan "Aile Bütünlüğünü Olumsuz Etkileyen Unsurlar ile Boşanma Olaylarının Araştırılması ve Aile Kurumunun Güçlendirilmesi İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu"ndaki kadınların kazanılmış haklarını geriye götüren hedeflerden birinin daha fiilen hayata geçirilmesi girişimlerinden biridir. Bu raporda, yoksulluk nafakasını evlilik süresine bağlayarak kadını nafakasız bırakma tehdidi ile

boşanmaktan vazgeçirme de dahil, velayet, boşanma davalarında gizli yargılama, mal rejimi, çocuk yaşta zorla evliliklerin teşviki, çocuk istismarcılarına af, kadının ev içi emeğinden kaynaklanan miras hakkını elinden alma, erkeklerin evliliğin hiçbir yükümlülüğünü üstlenmeksizin boşanmasını kolaylaştırma, şiddete karşı devlet korumasını belge sunma şartına bağlama gibi kadınların aleyhine çok sayıda yasal düzenlemelerin önü açılmak isteniyordu. Nafaka konusunda olduğu gibi, çocuk istismarcılarına “evlilik hakkı” girişimlerinde de görüldüğü gibi TBMM Boşanma Komisyonu Raporu, kadınların yasal ve kurumsal kazanımlarına karşı yürütülen fiili bir hükümet programına dönüşmüştür.

Kadınlar olarak, anayasa ve yasalar önünde eşit haklara sahip bireyler olarak yıllardır verdiğimiz eşitlik ve hak mücadelesinden vazgeçmiyoruz. Bizleri eşitsiz, şiddet dolu ve yoksullukla sınanan bir hayata mahkûm edemeyeceksiniz.

Haklarımızdan da mücadelemizden de vazgeçmeyeceğiz!

20.02.2019

Şiddete Son Platformu

ŞİDDETE SON KADIN PLATFORMU

Platform Katılımcıları

1. Adalar Vakfı Kadın Çalışma Grubu
2. Adana Kadın Danışma ve Sığınmaevi Derneği (AKDAM)
3. Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
4. Antalya Kadın Platformu
5. Avrupa Kadın Lobisi -Türkiye Koordinasyonu
6. Aydın Kadın Efeler Derneği
7. Ayvalık Bağımsız Kadın İnişiyatifi
8. Bağımsız Kadın Gazetesi (KAZETE)
9. Bodrum Kadın Dayanışma Derneği
10. Bornova Kadınlar Sosyal Kültürel Dayanışma Derneği- BORKAD
11. Buca Evka -1 Kadın Kültür ve Dayanışma Derneği (BEKEV)
12. Bursa Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği
13. Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD)
14. Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği
15. Çanakkale Kadın El Emeğini Değerlendirme Derneği (ELDER)
16. Çiğli Evka -2 Kadın Kültür Derneği (ÇEKEV)
17. Datça Kadın Girişimi
18. Demir Leblebi Fanzin
19. Demir Leblebi Kadın Derneği
20. Demokratik Kadın Hareketi
21. Deniz Yıldızı Kadın Dayanışma Derneği
22. Edirne Kadın Merkezi Danışma Derneği (EKAMADER)
23. Ege Kadın Dayanışma Vakfı (EKDAV)
24. Ege Kadın Buluşması Platformu
25. Ege Karadenizli Kadınlar Derneği
26. Engelli Kadın Derneği
27. Engelsiz Kadın Haber Ağı
28. Erktolia
29. Eşit Yaşam Derneği
30. Erzincan Katre Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği
31. Eşitlik İzleme Kadın Grubu (EŞİTİZ)
32. Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu
33. Ev Kadınları Kültür ve Dayanışma Derneği (EVKAD)
34. Femin & Art Kadın Sanatçılar Derneği
35. Feminist Atölye (Kuzey Kıbrıs)

36. FİLMMOR Kadın Kooperatifi
37. Günebakan Kadın Derneği
38. Halkevciler Kadınlar
39. İlerici Kadınlar Meclisi
40. İRİS Eşitlik Gözlem Grubu
41. İstanbul Kadın Kuruluşları Birliği
42. İzmir Bağımsız Kadın İniyatifi
43. İzmir Çiğli Evka 2 Kadın Kültür Derneği (ÇEKEV)
44. İzmir Kadın Dayanışma Derneği
45. Kadın Adayları Destekleme Derneği (Ka.Der)
46. Kadın Dayanışma Vakfı
47. Kadın Emeği Kolektifi
48. Kadın Erkek Eşitliği Derneği (KAZETE-DER)
49. Kadın Savunma Ağı
50. Kadın Yazarlar Derneği
51. Kadının İnsan Hakları-Yeni Çözümler Derneği (KİH-YÇ)
52. Kadınlara Hukuki Destek Merkezi (KAHDEM)
53. Kadınlara Dayanışma Vakfı (KADAV)
54. Kampüs Cadıları
55. KAOS Gey ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği (KAOS GL)
56. Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği
57. Karadeniz Kadın Dayanışma Derneği
58. Kıryama Kadın Dayanışması
59. Kocaeli Kadın Platformu
60. Körfez Bağımsız Kadın Dayanışması
61. Kıryama Kadın Dayanışması
62. Kırmızı Biber Derneği
63. Koza Kadın Derneği (Bursa)
64. Lambda İstanbul LGBTİ Dayanışma Derneği
65. Mardin Ortak Kadın ve İşbirliği Derneği
66. Mersin 7 Renk LGBT Derneği
67. Mersin Bağımsız Kadın Derneği
68. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
69. Mor Çetele
70. Mor Dayanışma
71. Mor Pusula
72. Mor Salkım Kadın Dayanışma Derneği
73. Muamma LGBTİ+ Derneği
74. Muğla Emek Benim Kadın Derneği
75. Nar Kadın Dayanışması
76. Muğla Karya Kadın Derneği
77. Ordu Kadını Güçlendirme Derneği
78. Özgür Genç Kadın
79. Özgür Renkler Derneği
80. Pembe Hayat Derneği
81. Samandağ Kadın Dayanışma Derneği
82. SODA – Sosyal Dayanışma Ağı
83. Sosyalist Kadın Meclisleri
84. Şiddetsizlik Merkezi'nden Kadınlar
85. SPOD- Sosyal Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği
86. Söke Kadın Sığınmaevi Derneği
87. TJA- Tevgera Jinen Azad – Kadın Özgürlük Hareketi
88. TODAP- Toplumsal Dayanışma İçin Psikologlar Derneği Kadın Komisyonu
89. Türk Kadınlar Birliği
90. Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği ve 24 Şubesi

91. Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı
92. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu
93. Türkiye Soroptomist Kulüpleri Federasyonu
94. Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği
95. Uçan Süpürge
96. Uluslararası Göçmen Kadınlar Dayanışma Derneği
97. Urfa- Yaşam Evi Kadın Dayanışma Derneği
98. Üniversiteli Kadın Kolektifi
99. Van Saray Kadın Derneği
100. Van Yaşam Kültür Kooperatifi (YAKAKOP)
101. WINPEACE Barış İçin Kadın Girişimi
102. Yaşam Kadın Merkezi Derneği
103. Yeni Demokrat Kadın
104. Yenyol'dan Kadınlar
105. Yeryüzü Kadınları
106. Yeşil Feministler
107. Yoęurtçu Kadın Forumu
108. 17+ Alevi Kadınlar